

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

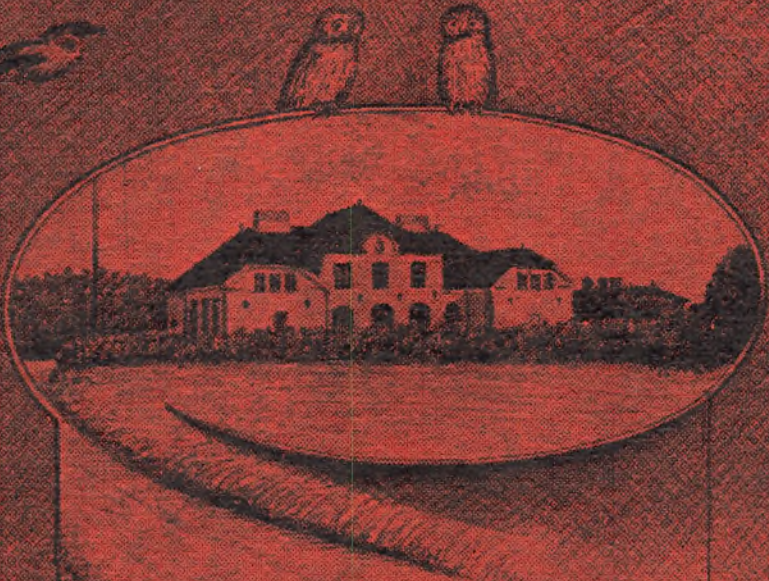
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hr Lærer P Høna Christensen
Kristen Ellisvej 16
24 Charlottenlund

NISSUMSKE

OOBØGER

Small, illegible text at the bottom right of the illustration.

Nikolaj Ström.

NISSUMSKE AARBØGER

1938

UDGIVET AF

NØRRE NISSUM SEMINARIUMS
ELEVFORENING

UNDER REDAKTION AF

JOHANNES HEJBØL
SEMINARIELÆRER

M. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
STRUER 1939

INDHOLD

1. Nikolaj Strøms Selvbiografi 3
2. Nikolaj Faber Strøm. Et Mindeblad. Ved
A. C. Hoppe (02) 8
3. Vej og Vandring. Tre Digte. Af *P. Degnbol* (04) 11
4. En Dag hjemme. Af *Jul. Faurholt-Hansen* (24) 15
5. Fodboldspil i Hellas før Verdenskrigen samt
lidt af Ranumdagens Historie 1913-38. Af
Poul Vendelbo (13) 17
6. Bertel Thorvaldsens Moder og hendes Slægt.
Af *J. Søndergaard Jacobsen* (06) 25
7. Fra et Besøg paa det evangeliske Lærersemi-
narium i Zürich. Af Forstander *P. C. Gjelstrup* 28
8. Aaret, der svandt. Af Forst. *P. C. Gjelstrup* . . . 33
9. Dimittenderne 1938. Ved *Red.* 43
10. Af Aarets Dagbog. Ved *Red.* 46

NIKOLAJ STRØM: SELVBIOGRAFI

Den her offentliggjorte Selvbiografi er efter Cand. Strøms Død fundet i en af hans Skuffer. Det er Manuskriptet til den Biografi, Cand. Strøm maatte indsende til Ordenskapitlet ved hans Udnævnelse til Ridder af Danebrog 1931. Red

Naar jeg, ifølge den Pligt, der paa hviler mig, skal skrive mit Levnedsløb, er jeg nødt til at gøre det saa kort, som det lader sig gøre, uden ligefrem at overtræde Forbudet imod at møde med en »blot og bar Rækkefølge af biografiske Data«. Jeg er en gammel og svag Mand, der ikke orker meget, og der er desuden en anden Grund til, at jeg ikke ønsker at gaa meget i Dybden eller Bredden. Jeg har næsten hele mit Liv maattet

bære paa et meget svagt Nervesystem, og det siger sig selv, at jeg ikke har Lyst til at gaa nøjere ind paa de Vanskeligheder, Lidelser og Kampe, som denne Omstændighed har medført; ogsaa af den Grund maa jeg være kortfattet. Jeg vil derfor indskrænke mig til at føje nogle Oplysninger og Bemærkninger ind imellem de biografiske Data. Maaske kan der komme nogen Forbindelse mellem disse Meddelelser, saa at de kan faa lidt Lighed med Perler paa en Snor.

Jeg blev født 27. September 1861 og er Søn af Adjunkt, senere Overlærer, Vincens Strøm og Hustru Arlinde Strøm, f. Faber, Datter af Nicolai Faber, der døde som Biskop i Odense 1848, og efter hvem jeg er opkaldt.

Jeg er opvokset i et godt og kærligt Hjem og har aldrig kendt til Næringsorg. Min Far, hvis Fag var Naturhistorie, medens Sommerfugle var hans Specialstudie

um, havde Interesser langt ud over sit særlige Fag og havde et indgaaende Kendskab til vor Guldalder-Digtning, blandt hvis Forfattere Hertz var hans Yndling. Denne Faders Interesse for dansk Digtning gik over paa os Børn; vi var ikke ret gamle, inden vi havde gjort Bekendtskab med mange af vore ældre Digteres Værker, og denne Kærlighed til Poesi har jeg bevaret hele mit Liv igennem.

Ogsaa Faders Kærlighed til Naturen har vi arvet noget af, desværre dog ikke saaledes at forstaa, at vi brød os om at gøre naturhistoriske Iagttagelser, men saaledes, at vi tidligt fik Øje for Naturens Skønhed. I min Barndom var Odense endnu en forholdsvis lille By, der ikke ødelagde sine Naturomgivelser, og Smaaskovene i dens Omegn kunde med Lethed naas paa en almindelig Spadsereetur; men langt herligere fandt vi dog Naturen i Limfjordsegnen, da vi fik Adgang til denne. Min Faders ældste Søster var gift med Pastor Fogh i Tørring-Heldum tæt Vest for Lemvig, og allerede da jeg var 6 Aar gammel, rejste hele Familien derop en Sommerferie. Senere blev det mest min Broder og mig, der tilbragte Sommerferien der. Jeg kom saaledes i en ung Alder til at kende og elske den Egn, hvor jeg senere skulde tilbringe det meste af mit Liv.

Jeg havde den Lykke at blive forberedt til Konfirmation af en Præst, der tog sit Kald i den dybeste Alvor og levede, som han lærte: Pastor Johannes Møller ved Frue Kirke. Hvad han sagde til os, har jeg for længe siden glemt, men det Indtryk, jeg derigennem fik af Kristendommen som Liv og Virkelighed, har haft den største Betydning for mig. Fra 1871 til 1879 var jeg Elev i Latinskolen. Som noget, der skulde faa Betydning for min fremtidige Gerning, vil jeg omtale Danskundervisningen i Skolens laveste og øverste Klasser. I de første to Klasser modtog vi Undervisning i Dansk af Adjunkt, senere Overlærer, Chr. Nielsen, og den Simpelt og Klarhed, hvormed han underviste os i dansk Grammatik, kom for mig til at danne et Grundlag, hvorpaa der kunde bygges videre, da jeg skulde være Lærer i Dansk her ved Seminariet. I de to øverste Klasser var det dansk Skønlitteratur og Litteraturhistorie, vi beskæftigede os med, og det var dengang saaledes, at der i dette Fag aldeles ikke var Tale om Eksamen. Denne Molok, hvortil det danske Folk gladelig ofrer alle sine Børn og unge

Mennesker, syntes dengang at have overset dette lille Omraade. Nogle Aar efter at jeg havde forladt Skolen, opdagedes denne lille Friplet, og nu har den længe været underkastet hans Herredømme. Vor Lærer, min Morbror, Adjunkt Faber, gav os i Foredrag en Oversigt over dansk Litteratur, isprængt med Oplæsning af talrige Digterværker. Stærkest Indtryk paa mig gjorde Paludan-Müllers »Kalanus«, og min Beundring for dette mægtige Digterværk er ikke formindsket siden.

I Aaret 1879 blev jeg Student, og 1886 tog jeg theologisk Embedseksamen. De theologiske Professorer, der dengang virkede ved Universitetet, var Scharling, Madsen, Nielsen, Styhr og Buhl. For os Studenter fik det stor Betydning, at alle disse, især de fire første, afgjort stod paa positiv Grund og af Hjertet hyldede den lutherske Lære. Det gav os en fast Støtte paa den Tid, da den saakaldte realistiske Retning indenfor Litteraturen skyllede frem som en stærk Strøm og lovede Ungdommen en herlig Fremtid, bygget paa den ældre Tids Ruiner. Alle vi unge blev mere eller mindre revne med; men Fortryllesen tabte sig for den, der opdagede, at Hovednerven i hele Bevægelsen var et stærkt Had til Kristendommen, i Regelen iført et Klædebon af halvt medlidende Ringagt.

En Universitetslærer er der, som jeg mindst af alle vil glemme. Det er Professor Heegaard, som i mit Rusaar foretog filosofisk Propedeutik. Hans rige Begavelse, hans fine Vid og fremfor alt det Indtryk, man fik af at staa over for en fuldtud ærlig Sandhedssøger, greb mig paa det dybeste. Det var mig derfor en stor Glæde, da det nogle Aar efter forlød, at han var bleven en Kristen, og at saaledes Herrens Ord var blevet stadfæstet: »Hver den, som er af Sandhed, hører min Røst.«

I Sommeren 1887 aftjente jeg min Værnepligt som Infanterist i Odense. 1888–91 var jeg Huslærer i Tryggevlev Præstegaard paa Langeland.

I Maj 1891 kom jeg til N. Nissum, som fra den Tid af har været mit Hjem.

Pastor Adolf Hansen i N. Nissum en Mil Ø. for Lemvig, hvem jeg havde lært at kende, da han var min Onkels Kapellan i Tørring, havde nogle Aar i Forvejen oprettet en Højskole i Nissum, og ved denne var jeg Lærer, indtil Seminariet blev oprettet et Aar efter, 1892. Jeg fik saaledes den Glæde at virke ved et Seminarium

med afgjort kristeligt Præg, idet Formaalet med dets Oprettelse var ikke alene at dygtiggøre Eleverne til deres fremtidige Gerning, men ogsaa og ganske særligt, at udsende saa mange som muligt af saadanne Lærere, for hvem Guds Rige afgjort var det første.

Der blev begyndt i det smaa, ja, næsten utrolig smaat, hvilket tydeligt nok viste sig i det ydre. Hvor der nu ligger en 14–15 Bygninger, af hvilke i det mindste de to er anselige, laa oprindelig kun en lille toetages Bygning, snæver og lavloftet, og det var hele Seminariet. Bygningen indeholdt et Klasseværelse samt Værelser til Lærere og Elever, af hvilke der var en 17–18. Men var det smaat til at begynde med, saa havde vi den Glæde efterhaanden at se det vokse, og vore nuværende Elever har intet at beklage sig over m. H. t. de ydre Kaar for Undervisningen.

I de første Aar var vi alle: Forstander, Lærere og Elever, som en stor Familie, og meget af dette Præg blev bevaret ogsaa i den følgende Tid; ja, selv nu, da Elevantallet naar langt op over hundrede, er det ingenlunde helt forsvundet, idet Eleverne næsten alle bor paa Seminariets Grund eller dog meget nærved. Som Følge af dette Forhold er det ogsaa kommet som en Selvfølge, at man fra Seminariets Side har maattet tage sig af Eleverne i Sygdomstilfælde, og i de første 16–17 Aar var det væsentligt mig, der havde den Gerning. Den interesserede mig, men den tog meget af min Tid og mine Kræfter. Den medførte den Fordel, at jeg lærte Eleverne godt at kende, og i mange Tilfælde opstod der et Venskabsforhold, som har varet til den Dag i Dag.

I de første Aar underviste jeg i Dansk og Historie, men 1912 maatte jeg indskrænke mig til Dansk. I denne Sammenhæng vil jeg berøre noget, som tidt har beskæftiget min Tanke; det er meget muligt, at det sker for dog en Gang at benytte Lejligheden til at betro til Paapiret, hvad der, andre uafvidende, har levet i min Sjæl. Som Lærer i Dansk har jeg i en lang Række Aar skullet forberede unge Mennesker til Eksamen i Litteraturhistorie og i Kendskab til den danske Litteratur, ganske særlig den poetiske Del af denne. Da nu Ungdomstiden er den Alder, i hvilken Modtageligheden for Poesi er størst, og Sjælen i de unge Dage trænger til poetisk Næring, ja, ligefrem tørster efter den, er det en skøn Op-gave at bringe de unge i Forbindelse med vor rige, po-

etiske Litteratur; men dette er under Nutidens Forhold en meget vanskelig Opgave og kan kun ske meget sparsomt. Vore Æstetikere: Brandes, Vilh. Andersen, Brix, og hvem der ellers er, har muligvis gennem deres Værker gjort Litteraturhistorien store Tjenester, men disse Værker har ved Siden deraf haft en anden Betydning. I dem, jeg har læst, foretages der en Granskning af Digterens aandelige Hjerte og Nyrer, og der gøres indgaaende Rede for Forbindelsen imellem Digterens Oplevelser og Sjæleliv og de Værker, han har frembragt; det udvikles tillige, hvorledes han selv og hans Værker er et Produkt af Tidsaanden, og det paapeges, hvilke Indflydelser, der har givet sig Udtryk i de forskellige Værker. Og som disse Æstetikere giver Tonen an, synger Lærerne ved de forskellige højere Undervisningsanstalter efter; ja, det gaar videre nedad, saa at Eksamenspræstationerne, baade de mundtlige og stundom ogsaa de skriftlige, viser os Eksaminanderne som smaa bitte Vilh. Andersener; de, der er de dygtigste aandelige Gymnaster og med størst Behændighed kan gøre de tillærte æstetiske Krumspring, belønnes med de bedste Karakterer. Med andre Ord: al umiddelbar Tilegnelse af Digterværkerne er bandlyst, og man anbringer et isolerende Lag imellem Poesien i Digterværket og det poetiske Anlæg i Menneskesjælen, som er bestemt til at staa i den inderligste, umiddelbare Forbindelse.

Selvfølgelig maatte jeg synge med de Fugle, jeg var iblandt, og bære mig ad som de andre, for at mine Elever ikke skulde blive rent til Skamme ved Eksamen; men jeg haaber dog, at det er lykkedes mig af og til at meddele dem lidt af den Rigdom, vore Digtere har skænket os, og det ved det ganske simple Middel at læse nogle af Værkerne højt og saa godt jeg kunde lægge min Sjæl i Oplæsningen. Bagefter maatte jeg ganske vist undertiden slaa Digtet ihjel og dissekere det til Eksamensbrug; men det havde dog været levende og talt til de unges Sjæl.

I Aaret 1920 tog jeg min Afsked som Seminarielærer, men vedblev dog i nogle Aar at undervise nogle ganske faa Timer. I de sidste Aar har jeg maattet indskrænke mig til at rette nogle Stile, et Arbejde, som interesserer mig meget, og som tillige volder mig Glæde af den Grund, at jeg derigennem har lidt Forbindelse med Eleverne.

NIKOLAJ FABER STRØM ET MINDEBLAD

(Ved A. C. Hoppe (02))

For over en Menneskealder siden, da Cand. theol. Nikolaj Faber Strøm stod i sin Manddoms fulde Kraft som Lærer ved Nr. Nissum Seminarium, faldt det i min Lod at blive Elev paa ovennævnte Skole.

Paa Grund af den Betydning, Candidat Strøm, baade som Lærer og som Menneske, har haft for mig personlig, er det mig en Glæde at faa Lejlighed til med nogle faa Ord at ære hans Minde, nu da han ikke er mere.

Som Lærer i Dansk og Historie var han jo straks centralt placeret. Jeg forstod med det samme, at han var en af Søjlerne i det unge Seminariums Buegange. Allerede i den første Time, jeg overværede som hans Elev, gjorde han et uforglemmeligt Indtryk paa mig, ikke ved Bulder og Brag – var der noget, der laa denne fine Personlighed fjernt, saa var det at buldre og larme – men for at bruge et bibelsk Udtryk – ved »en stille sagte Susen«, som fyldte hans Timer, og som maatte efterlade et uudslætteligt Indtryk i unge Sind, og dette Indtryk fæstnedes gennem Aarene. Han var i mine Øjne den fuldkomne Lærer, der til Fuldkommenhed kendte det Stof, han arbejdede med i sine Timer. Undertiden havde jeg vanskeligt ved at følge Tankegangen i hans Fremstilling af sproglige Finesser eller historiske Problemer, men inden Timen var forbi, kom der gerne en Bemærkning, som pludselig rev Sløret til Side, og man tænkte forundret: Naa, saadan!

Candidat Strøms Undervisning i Dansk havde det Formaal: at give os Kærlighed til det danske Sprog; derfor skulde vi behandle det fint og nænsomt, ja, og give vore Tanker, som desværre ofte var taagede eller dunkle, en klar Form. Han havde en forunderlig Evne til at give os en Dukkert med den ene Haand for dernæst at løfte os op med den anden, men aldrig brutalt; fint og spidst

faldt hans Bemærkninger, og selv om vi sad der med Haaret ned ad Nakken, havde vi dog en egen gottende Følelse af: Du er ikke slaaet ud; du prøver igen! Jeg kan ikke lade være med at citere en Bemærkning, han har vedføjet en af mine Stile: »Denne Stil udmærker sig mere ved, hvad den kunde være blevet, end ved, hvad den er«. En saadan Bemærkning var ægte »Strømsk«.

Candidat Strøms Historieundervisning gik ud paa at vise den historiske Sammenhæng. Hans Historietimer gav Udsyn og store Linier, saa vi forstod, det er ikke ligegyldigt, hvorledes en Nation – og dermed det enkelte Individ – lever sit Liv. Vi anede Aarsagssammenhængen i Folkenes Tilværelse.

Candidat Strøm arbejdede ikke paa at præstere en Række flotte Karakterer ved Eksamensbordet, ihvorvel det glædede ham, at hans Elever fik en god Eksamen. Han lærte os *for Livet*.

Hans Morgenandagter vil jeg aldrig glemme. Seminariets Forstander, den lille Pastor Hansen, havde – af visse Grunde – indrettet det saa viseligt, at Candidat Strøm havde ret mange Morgentimer. Hver Lærer holdt Morgenandagt i sin Klasse, og den begyndte Kl. 6³/₄. De kan nemt tælles, der vovede at udeblive fra Candidat Strøms Morgentimer. Han anvendte ikke Sværdhud, men Stiletten var et finere Vaaben, som følte hundredfold virkningsfuldere, saa de, det gik ud over, ømmede sig derved. Ved at overvære hans Morgenandagter var man den Dag en Velsignelse rigere! Det var ikke saa meget Ordene, men Tonen; igen »den stille sagte Susen«, som fyldte Klasseværelset.

Men virkede Candidat Strøm stærkt og virkningsfuldt paa sine Elever som Lærer, saa gjorde han det ikke mindre som Menneske. Var han en fin, kultiveret Lærer, saa var han sandelig ogsaa et fint, kultiveret Menneske, men af den Slags, der gaar paa Jorden. Hans Punktlighed, Pligtfølelse og Følelse af Ansvar *maatte* virke inciterende paa hans Elever, for hvem disse Dyder ikke altid kunde regnes for Selvfølgeligheder; men om disse Ting prædikede han uden Ord paa sin stilfærdige, fine Maade.

Paa Spørgsmaalet om, hvorfor han ikke giftede sig, svarede han: »O, Seminariet er min Kone, og Seminaristerne mine Børn«. Og det var ikke Mundsvejr. Han praktiserede disse Ord. Hans dybe Menneskelighed og Medfølelse med andre gav sig mangfoldige Udslag. Han

var dybt interesseret i hver enkelt Elevs Velfærd. Var nogen i Forlegenhed for Penge, saa laante eller gav han af sine sparsomme Midler. Var det Bøger, det gjaldt, stod hans private Bogsamling til Raadighed. Mest opofrende viste han sig vel nok, naar nogen af Eleverne var syge; saa var han der og tog selv personlig Del i deres Pleje. Mens jeg gik i I. Klasse, fik jeg en ret ondartet Byld under min Fod. En hel Uge i Træk stod han op, en halv Time før han plejede — det var om Vinteren, og han stod ellers op Kl. 6 — for at lægge ny Forbinding om min daarlige Fod. Enhver kan vist forstaa, hvilke Følelser der fyldte mit Sind ved fra *hans* Side at være Genstand for en saadan Godhed — saadan en lille Kanin fra I. Klasse. — Mange af hans gamle Elever kunde sikkert supplere, hvad jeg her har fremdraget, med mange Enkeltheder; men jeg vil standse nu.

Candidat Strøms Betydning for Nr. Nissum Seminarium og dets Elever kan ikke maales eller vejes. Jeg tager ikke i Betænkning at sige, at for mig personlig har han haft afgørende Betydning for min Udvikling som Lærer, som Menneske og som Kristen, og jeg takker Gud for, at jeg maatte have en saadan Ungdomslærer.

Candidat Strøm hørte til »de stille i Landet«, som mange — ud over Seminariets Kreds — ikke lagde Mærke til; men hans Betydning er større end deres, der ude i Verden hører til de saakaldte »store«.

VEJ OG VANDRING

TRE DIGTE

Af P. Degnbol (04)

I.

HALVT

Har aldrig nogen bragt dig
et Bud fra gamle Bent?
Han sad en Dag blandt Venner
og talte saa omtrent:

Der vokser Himmelblomster
langs Livets trange Vej;
dem ved en viis at nytte,
en Daare ved det ej.

En Daare sanker møjsomt,
hvad der er uden Værd,
men finder ej det ædle,
hans Fod er ganske nær.

Og finder han det ædle,
saa er han atter blind
og vrager mange Blomster,
der styrker Blod og Sind.

Med det, han tager, gør han
kanske helt gale Ting,
der volder Sot og Plåge
og spreder Død omkring.

Den vise plukker daglig
og vinder Kraft derved,
kanske han skaber selv et
velsignet Blomsterbed.

Kanske han skaber Have
med Skygge og med Læ,
med Duft af Paradiset,
med Levn af Livets Træ.

Det Træ saa kraftigt voksed
engang paa denne Jord,
at nu dets Safter flyder
i himmelsk Blomsterflor.

I Bede og i Haver,
ved hver en vildsom Sti
man plukker Livets Blomster,
man gaar dem blind forbi.

Og jeg har halvt kun nyttet
det ædle ved min Vej
– men vilde skabe Haver
til Hjælp for jer og mig.

Nu sidder jeg som gammel
og stirrer paa lidt kønt:
jeg har en Aspidistra
og noget andet grønt.

Og det er saa de Haver,
jeg skænked jer og mig,
for jeg har halvt kun nyttet
det ædle ved min Vej.

Her tav den arme Olding,
og der var tyst en Tid.
Saa lød det fra hans Læber,
men han var dødninghvid:

En saadan Skæbne skulde
til Maning gøres kendt;
fortæl blot hele Verden
om sølle gamle Bent!

II. I MOSER

Det var de muntre Sange
og Havens Rosengange,
det var, hvad lyst frembrød,
der gav min Ungdom Fylde
og kunde mangt forgylde,
indtil min Mor – min Mor – var død.

Saa vandred jeg i Moser
og taalte ikke Roser
med deres Duft og Glød,
og kun som tomme Klange
jeg hørte skønne Sange;
min eneste paa Jord var død.

Og dvæled jeg blandt Venner,
der jo kun sjælden kender
til Hælvten af vor Nød,
jeg hørte mellem Stemmer
kun den, jeg aldrig glemmer,
kun den, der ikke mere lød.

Men selv i Moser flyder
– aa, tænk, hvad det betyder! –
det Vand, der evig flød,
det Livets Vand med Frelse,
med Fred og Sjælehelse;
min Gud – min Gud! – var ikke død!

III. HARMONIEN

Jeg elsker Harmonien,
det sandes Resultat,
men ser, i hvor jeg færdes,
en Falskheds Advokat.

Han daarer stakkels Sjæle,
saa Falskhed helst de tror,
han volder ond Forvirring,
som Slangen, med sit Ord.

Han volder ond Forvirring,
men han er stundom Præst;
det fromme og det falske
stod tit hinanden næst.

Jeg skyr de Slingerøster
og deres Djævlværk.
Jeg tror paa Sandheds Fader;
hans Fred gør frisk og stærk.

Den salver saa mit Øje
og læger saa mit Sind,
at ej jeg gaar de Veje,
der vises blind af blind.

Jeg elsker Gud og Livet,
jeg er med Gud i Pagt
og ser en Sti at følge,
en herlig, han har lagt.

Jeg elsker Harmonien,
de sandes sikre Sti,
og gaar trods Fald og Fjltrin
mod Himlens Harmoni.

EN DAG HJEMME

Af Jul. Faurholt-Hansen (24)

Kommer du igen tilbage
efter disse mange Aar!
Du er ældet, kære Broder,
var de strenge, dine Kaar?

Aa, jeg husker det saa nøje,
da du rejste ung og stærk
for at øve det, vi kalder
Livets Manddomsværk.

Jeg erindrer dine Hænders
stærke, selvbevidste Tag,
naar du prøved dine Kræfter
i et festligt Lag.

Paa din Pande stod at læse
lydefrit og klart:
Jeg vil finde det, jeg søger,
helt og fuldt og snart.

Dine Øjne, kære Broder,
var de klareste, jeg saa,
og jeg ved ej nogen Himmel,
der var mere blaa.

Kan du huske Morgendrømmen
i de unge Aar,
og at Lykken altid svæved
over Livets Kaar?

Hvor vi gik var gemt et Under,
løfterig var hver en Plet. —
Der blev fundet mange Skatte,
og hvor fandt vi dem dog let.

Hvert et dugget Straa ved Stien,
hver en Duft og Lyd var ny;
der var Glæde nok at finde,
mer end nok — blot i en Sky.

Ja, saa kom du dog tilbage,
og jeg kender dig endnu. —
Dine Hænder er saa haarde;
men de er dog dine, du.

Tro mig, du er ikke ene,
mange kom som du igen
i den Tro, at de var slagne,
skønt de sejrede, min Ven.

Jeg har ogsaa set dem komme
spækkede med Mønt og Ord;
men, ved Gud, hvor var de slagne
skammeligt til Jord.

Men du sejrede, min Broder,
alt det andet er saa smaat.
Rigdom, det er intet andet
end et Hjerterent og godt.

Du skal se de kendte Steder,
hvor du løb paa bare Ben,
og de Tegn, som du har ridset
i den store Kampesten.

Du skal gense gamle Venner
(nogle hviler under Jord)
og din Far — o Gud, hvor bliver
Gensynsstunden rig og stor. — —

Aa, men det er bare Drømme,
aldrig kom du hjem igen,
og dit Sind er haardt og øde,
kære Broder, kære Ven.

FODBOLDSPIL I HELLAS FØR VERDENSKRIGEN

SAMT LIDT AF
RANUMDAGENS HISTORIE 1913—38

Af Poul Vendelbo (13)

Naar man i Aar har fejret 25 Aars Jubilæum som Dimittend fra N. N. Seminarium og i disse 25 Aar har været stadig Læser og Samler af »Dæmring« og Aarbogen, kan det vel ikke anses for anmassende at komme frem med nogle Erindringer fra Seminarietiden; denne Gang i Tilknytning til Ranumdagen, som netop ogsaa startede for 25 Aar siden.

Naar en Seminarieelev efter 6 Timers »stillesiddende Opmærksomhed« paa Klassen og paafølgende energisk Hjemmearbejde trænger til lidt Motion i fri Luft, er Fodboldspil — efter min Mening — en særdeles sund og gavnlig Anvendelse af Fritiden, naar Vejr og Vind og Aarstid tillader det. Fodboldspillet her i Landet startede da ogsaa paa en Kostskole, nemlig Birkerød, hvor den første Fodboldkamp i Danmark blev udkæmpet 1883.

Fodboldspil var i min Tid (1909—13) en daglig Øvelse fra tidligt Foraar til sent Efteraar, især fra 5—6 lige før Aftensmaden, hvilket sikkert ikke var til nogen økonomisk Fordel for Pensionaterne eller de mange Tørkostfolks egne Nixer. Naar Klokken paa »Sparta« ringede, vidste vi Besked. Og var der Klassekampe eller Seminariets gæve Mænd blev udfordret af Korintierne, blev Holdenes Opstilling paa Spartas Opslagstavle studeret og kritiseret. (Ernæringskampe, f. Eks. Bøffen — Labskovsen, og politiske Kampe er nyere Opfindelser).

Der var aldrig Fodboldkamp under Gudstjenesten. Vi spillede for Spillets og Motionens Skyld og ikke i Almindelighed for Kampens Skyld. Men en Gang imellem kunde en spændende Kamp nok sætte Humøret og Energien et Par Grader op. Udgifterne var meget minimale. Medlemsbidraget kun 50 Øre aarligt. Der var ingen Fare for, at Spillerne skulde blive »Fodboldidioter« som i den Sportsgalskabens Tid, vi nu lever i, da der er Kampe hver Helligdag (selv en Langfredag) til høj Entré i hver eneste Købstad og større Stationsby i vort Land. Naar Spillet saa var endt og Madklokken kaldte, gik det ofte med Sang hen ad Vejen forbi Lærer Gadegaards Vinduer. Den almindeligste var selvfølgelig »Nær ved Sø og friske Vinde«; men jeg husker ogsaa en særlig Fodboldsang af H. Buchhave (12), som digtede den i en Matematiktime (for nogle Cigarer):

Mel.: Vi fik ej under Tidernes Tryk.

En Bold i Fart og Spillet i Gang,
da er os Tiden slet ikke lang;
med Maal i Sigte rykker vi ud
og venter blot paa at komme paa Skud;
hver en Nerve har vi spændt,
hver en Muskel parat
for, hvis Bolden bli'r os sendt,
som et smukt Resultat
∴ da at sende den i Nettet; —
da først vi føler os lettet. ∴

Og rykker Fjenden frem mod vort Maal,
da spændes Sener faste som Staal;
vi gør ham det saa hedt, som vi kan,
med Ro og Orden dog kæmper hver Mand,
Kampen kan vel være haard,
før med ham vi faar Bugt;
men hvordan det saa end gaar,
skal der kun spilles smukt. — —
∴ Hvem der end har Spillet vundet,
Styrke og Mod har vi fundet. ∴

Naar vi spillede, var det altid en god Tone paa Boldbanen. Raat Spil eller Banden og Skældsord taaltes ikke. Det skulde »Pædagogerne« i III. Kl. snart faa de nye i »Forberedelsen« indprentet. Uheld indtraf sjældent. Jeg mindes kun et eneste Spark (paa Benet), som blev kureret uden Fru Kirkegaards Hjælp.

Jeg har Indtryk af, at Seminariets Ledelse dengang ikke var særlig begejstret for det ædle Fodboldspil og da allermindst for udenbys Kampe; men een eller to Gange om

Kampholdet 1910—11

Aaret fik vi dog Tilladelse dertil, naar det foregik paa en Søgnedag og var anmeldt til Forstanderen i Forvejen. Jeg mindes nu — 25 Aar efter — især 4 spændende Kampe med udenbys Spillere, nemlig med Holstebro (1911), Silkeborg Seminarium (1912), Bøvling og Ranum Seminarium (1913). De tre af disse nød den Ære at blive refereret i »Dæmring«, (hvilket Klassekampe o. lign. aldrig blev); men Bøvlingkampen d. 28. Maj 1913 fik et Efterspil, som »Dæmring« tier med, saavel som selve Kampen.

Denne Gang blev Tilladelsen nemlig pure nægtet trods ovennævnte Aftale; men da Kampen var aftalt og Vognen lejet, rejste Spillerne (og mange Tilskuere) alligevel til Bøvling. Der blev bagefter truet med Bortvisning; men Sagen blev først indladt for en »international Kommission«, nemlig daværende Indremissionær Anneberg, Bøvling. Dommen lød paa, at Nissumitterne havde opført sig pænt, spillet fint og ikke holdt »Basseralle« paa Kroen bagefter, kort sagt, gjort Seminariet Ære. Dette har Anneberg selv fortalt mig kort før sin Død (1926), da vi engang traf hinanden i Toget. Jeg kan heller ikke nu, mange Aar efter, indse, at vi unge dengang gjorde Uret; men det var spændende Dage. Flere Seminarister skrev hjem for at forberede en uventet Hjemsendelse.

Kampen med Holstebro (1911) var den første, jeg var med til (»Dæmring« No. 16). N. Nissum vandt med 5

—3. Vi havde en meget dygtig Centre-Forward (Lærer Nyhuus (12), Esbjerg), og ligeledes var vor Maalmand (Viceinspektør L. Jensen (12), Helsingør) paa sin rette Plads. Jeg har aldrig spillet med bedre Spillere end de to. Vi var klædt i hvidt, undtagen Centre-Halfback (Førstelærer Lybecker (11), Stenderup), der var sort. Holstebrospillerne fik snart Kig paa »den sorte«, som kunde sende Bolden omtrent fra den ene Ende af Banen til den anden. Paa Grund af Regnvejr og Søle var vi til sidst sorte allesammen. Da vi sent paa Aftenen naaede hjem til »Hellas« igen, blev vi modtaget med Jubel som store Helte. I Holstebro blev vi fotograferet, og Billedet hænger endnu over mit Skrivebord til »Sejrens Ihukommelse«. Aaret efter havde vi udfordret Silkeborg Seminarium. Kampen stod i Herning Pinselørdag (»Dæmring« No. 16). Jeg skulde netop samme Dag modtage min Far paa Humlum St. Han kom fra Vendsyssel for at aflægge sit eneste Besøg hos mig i Seminarietiden. Men det klarede min »Kone« (Førstelærer S. P. Sørensen (13), Poulstrup) for mig. En Spadseretur (Cykler havde vi ingen af) paa 2 Mil kunde en Seminarist sagtens klare den Gang, og S. P. var en trofast Ægtemage. Jeg kom altsaa med til Herning, hvor Kampen foregik i en Blæst, der nærmede sig til Storm, saa Bolden hele Tiden opholdt sig i den ene Side. Det var et strengt Arbejde at spille i Læsiden, mens Spillerne i Vindsiden nøjedes med at se paa det meste af Tiden. Den »sorte« Centre-Halfback fra Holstebrokampen var dimitteret og erstattet med »Bajer« (Hospitalforstander Poulsen (12), Randers), hvis Tæer vendte vel meget indad, hvorfor han brugte at sparke til Bolden med Ydersiden af Foden; men han var ellers vældig energisk. Naar Spillet rigtig tog ham, var han ofte at træffe hvor som helst paa Banen for at faa fat paa Bolden og give den en rigtig »Tryksejsten« i den rigtige Retning. Ogsaa denne Gang bar vi Sejren hjem med 5—1. De Silkeborg Seminarister spillede fint og hensynsfuldt, og Ønsket om senere at mødes igen var gensidigt. Dette lykkedes ogsaa i 1914; men da blev Resultatet lige omvendt, 1—4 (»Dæmring« No. 17). Vor gamle gæve Maalmand L. Jensen (dåværende K. F. U. M. Sekretær i Herning) var Dommer og skammede sig paa N. Nissums Vegne. Som Trøst fik Nissumitterne bagefter Lov til at banke Herning K. F. U. M.

Det blev dog ikke Silkeborg, men Ranum Seminarium,

Begge Hold fra Ranum-Nissum Kampen Grundlovsdag 1913

der blev Arvefjenden i de følgende Aar. Begyndelsen blev gjort Grundlovsdagen 1913 (en Uge efter Bøvlingsturen). Referat i »Dæmring« No. 17.

I straalende Solskin stod Kampen paa vor egen Bane. Første Gang i Nissums Historie modtog vi et andet Seminariums Elever til Kamp i »Hellas«. Ranumitterne ankom ved Midnatstid Aftenen i Forvejen og blev indkvarteret efter den lange Rejse med Tog og Vogn. Vore Chancer blev ivrigt diskuteret; især vakte Ranums Centre Forward, en ren Kæmpe, stor Opsigt. Det viste sig dog, at den farligste var en lille, behændig Innerwing.

N. Nissum havde opstillet følgende Kamphold. Spillerne benævnes med deres nuværende Titler og Adresser (»Folkeskolen«s Medlemsliste 1938). Det var Mænd med Kræfter i, de er endnu — 25 Aar efter — alle i Live og i Virksomhed.

Maalmand: Gymnastikinspektør P. Høegh Nielsen (14), Thisted.
 Venstre Back: Førstelærer C. Ørts (15), Fousing, Struer.
 Højre Back: Realskolebestyrer J. C. Jensen, N. Sundby (17).
 Venstre Halfback: Enelærer N. P. Husted (14), Aalbæk, Lihme.
 Centre Halfback: Enelærer Chr. Thomsen (15), Vang, Thisted.
 Højre Halfback: Enelærer N. C. Nielsen (14), Thorup.
 Venstre Yderwing: Førstelærer J. Mogensen (14), Rybjerg, Roslev.
 Venstre Innerwing: Førstelærer A. Madsen (15), Sennels, Thisted.
 Centre Forward: Provst P. B. Gadegaard (13), Tarm.
 Højre Innerwing: Proprietær Th. Sørensen (13), Kolind.
 Højre Yderwing: Førstelærer P. K. Andersen (13), Hjerm.

Med Bistand af min Nabolærer i Hvam, P. N. Nøhr,

som under Kampen var min nærmeste Modstander, er det lykkedes ogsaa at identificere Fjenderne, hvis Hold var opstillet saaledes:

Maalmand: Enelærer K. M. Andersen, Komdrup.
Venstre Back: Andenlærer C. H. Olsen, Hjallerup.
Højre Back: Førstelærer M. C. Fredgaard, Thise.
Venstre Halfback: Førstelærer P. N. Nøhr, Hvam.
Centre Halfback: Lærer N. K. Madsen, Ingstrup.
Højre Halfback: Førstelærer P. C. Jensen, Thorup.
Venstre Yderwing: Lærer J. S. Andersen (død).
Venstre Innerwing: Seminarielærer H. D. Jeppesen, Gedved.
Centre Forward: Førstelærer C. A. Hansen, Spentrup.
Højre Innerwing: Tandslæge Fjederholt-Madsen, København.
Højre Yderwing: Lærer Aa. K. Jespersen, Nykøbing, Falster.
Dommer var Andenlærer Vestergaard Jakobsen (10).

Alt, hvad der kunde krybe og gaa i N. Nissum, var troppet op for at se, hvorledes vi blev banket af. Ogsaa Musiklærer Rønning-Møller var til Stede. Han laa i Græsset tæt ved vort Maal. Under Kampen havde Ørts en af sine berømte Afleveringer, saa den tørre Bold ordentlig gav Genlyd. Da raabte Musiklæreren: »Det var godt Ørts, nu faar vi snart Maal!« (Meddelt af den anden Back.)

Kampen var uhyre spændende, da Holdene var om trent jævnbyrdige; men da den ene af Fjendernes Backs var saa venlig at vise os Vejen ved at nikke det første Maal ind til os, blev Resultatet en Sejr til os paa 4-2. At Chr. Thomsen fik sine Brillere knust og derfor maatte spille med Lorgnetter paa, mens til Gengæld en Ranumit lagde sig temmelig ublidt foran Maal og fik en øm Skulder, var kun Smaating, som blev taget med godt Humør fra begge Sider. Ranumitterne var derimod meget utilfredse med, at deres Forwards saa ofte fik deres »Træffere« nogle cm oven over Maalstangen. Hvis hans Højærværdighed Provsten i Tarm er lige saa god til at ramme med Ordets Pil, som han den Dag var til at sende Bolden i Nettet (alle vore »selfmade« Maal) saa tror jeg, at »der sker noget«, hvor han kommer til. Da vi 15 Aar efter mødtes igen i N. Nissum, kunde vi ikke lade være med at gaa en Tur sammen hen paa Valpladsen og mindes Slaget, der for mit Vedkommende blev min sidste Fodboldkamp. Jo, det er sandt, ved Jubilæumsfesten 1932 spillede vi gamle jo mod de daværende Elever og tabte selvfølgelig; men hvad værre var, nogle af os var »bovlamme« i flere Uger efter den Spøg. »Det

sidste Spark giver man ikke, det faar man«, har en berømt Fodboldspiller sagt. Jeg fik mit det sidste ved den Jubilæumsfest, saa næste Gang, der bydes paa GammelmandsFodbold i N. Nissum, skal jeg nok holde mig.

II

Men hin »Grundlovskamp« for 25 Aar siden, blev Indledning til en aarlig tilbagevendende Ranumdag, skiftevis i N. Nissum og Ranum, og den er stadig vokset i Omfang (flere og flere Idrætsgrene) og Interesse, saa selv Lærerpersonalet er med i Bilcortegen og ved deres Nærværelse opdigner de unge til at gøre gamle Hellas Ære.

Paa Grundlag af »Dæmring« har jeg samlet lidt af Ranumdagens Historie, der passende kunde gives som Eksamensopgave i Lokalhistorie for Fodboldspillere i III Kl., der jo nu holder Ferie i Stedet for at gaa op.

Følgende Kampe har fundet Sted 1913–38:

5/6	1913 i N. Nissum	4–2 i N. Nissums Favør. (Godt begyndt!)
2/10	1914 i Ranum	4–7 (8 Timers Rejse med Tog og Vogn).
5/6	1915 i N. Nissum	3–4 (Ranumitterne til Foraarskoncert).
	1916 og 17 ingen	Kampe trods tvende Udfordringer.
5/6	1918 i Ranum	0–2 (kun 5 Linier i »Dæmring«).
	1919 ingen Kamp,	men Træningen begyndte d. 24. Febr.
5/6	1920 i N. Nissum	1–1 (4½ Linie i »Dæmring«).
21/5	1921 i Ranum	3–2 (3 Dages Tur pr. Motorbaad).
27/5	1922 i N. Nissum	3–0 (stærk Blæst, Kampen uinteressant).
12/5	1923 i Ranum	4–1 (Bilen tages i Brug).
14/6	1924 i N. Nissum	0–0 (men Varmen var ogsaa smeltende).
28/5	1925 i Ranum	5–0 (Spillerne lignede druknede Mus).
4/6	1926 i N. Nissum	1–3 (Nissumitterne søvnige).
	1927 ingen Kamp	(men mange Klager over daarlig Bane).
19/5	1928 i Ranum	2–8 (Blæst og daarlig Bane).
25/5	1929 i N. Nissum	3–6 (Regnvejr og Pløre).
28/9	1929 i Ranum	3–4 (Ranum har faaet ny Bane).
4/10	1930 i Ranum	3–1 (Sejren fylder 1½ Spalte i »D«).
3/10	1931 i N. Nissum	0–2 (Damerne: Langbold og Haandbold).
8/10	1932 i Ranum	1–4 (4 Biler med Spillere og Tilskuere).
23/9	1933 i N. Nissum	0–8 (Ranumitternes Opførsel unfair).
29/9	1934 i Ranum	5–4 (Haandbold for Herrer begynder).
28/9	1935 i N. Nissum	5–5 (Spændende Kamp trods Regnvejr).
19/9	1936 i Ranum	1–2 (Besøg i Vitskøl Ruiner).
18/3	1937 i N. Nissum	2–6 (Konkurrencer i Atletik begynder).
17/3	1938 i Ranum	3–0 (50 Hellenere – Spillere og Heppere – stuvet i 2 Rutebiler. Hvornaar kommer Extratoget?).

Ialt 23 Kampe med 56–72 Maal i Ranums Favør. N. Nissum skylder altsaa Ranum 16 Maal. En stor og vær-

dig Opgave for den nuværende Sportsungdom i Hellas.
God Held dertil!

Af de 23 Kampe har N. Nisum vundet 8 (2 i N. Nisum og 6 i Ranum) og tabt 12 (6 i N. Nisum og 6 i Ranum). 3 Kampe blev uafgjort (alle i N. Nisum).

Langboldkampene (begyndt 1931): 171–253 Maal,

Haandbold for Damer (begyndt 1931): 143–99 Maal,

Haandbold for Herrer (begyndt 1934): 99–103 Maal, og Atletik (begyndt 1937) 90–129 Points, viser, at N. Nisum, undtagen i Haandbold for Damer, staar tilbage for Ranumitterne. Tag bedre fat!

Ranumdagen har i de 25 Aar udviklet sig fra en lille Begyndelse med 11–12 Fodboldspillere til en hel Folkevandring af Deltagere og Tilskuere, endog af og til med Forstander og Lærere i Spidsen. Det var et mægtigt Fremstød, da Damerne kom med i Langbold og Haandbold, hvilket sidste Spil ogsaa snart vandt Herrerne Bifald, saa de selv tog fat. Atletikken (de to sidste Aar) har hidtil kun været for Herrer. Dog ser jeg i »Dæmring«, at Damerne dette Efteraar paa Kongens Fødselsdag – (Seminariets aarlige Sportsfest – begyndt 1928) var med i Højdespring, Længdespring og Stafetløb. Ja, de bankede saa galt Seminarielærerne i Haandbold. En saadan Situation var ganske utænkelig i min Tid. Hvis de unge Hellenere sørger lige saa godt for at have en sund Sjæl som et sundt Legeme, saa ser det lovende ud for gamle Hellas i vor Tid.

Naar saa dertil kommer de hurtige og behagelige Samfærdselsmidler, vi har nu, og at Stævnerne altid slutter med et veldækket Kaffeboard med Taler, Musik og Sang, saa kan en gammel Veteran fra Kampene før Verdenskrigen nok blive en lille Smule misundelig paa Nutidens Ungdom, der vil være Degne, og som faar deres Uddannelse under saa gode Kaar paa den kære gamle Skole nær ved Sø og friske Vinde.

Mon de no ret skjønner o et???

»Højre Yderwing 1913«.

Nytaarsaften 1938.

BERTEL THORVALDSENS MODER OG HENDES SLÆGT

Af J. Søndergaard Jacobsen (06).

Da jeg for to Aar siden skrev til Aarbogen om Degnedatteren fra Nr. Nissum, Bertel Thorvaldsens Moder, anførte jeg, at dersom den i Hardssels Degnehistorie anførte Rækkefølge af Degnen Jacob Dagnes's Børn var rigtig, maatte Karen Dagnes være født her i Nr. Nissum, hvor Orgelmesteren fra Lemvig havde overtaget Degneembedet 1742. En Tid efter gjorde Nr. Nissum Sogns Historiker, Lærer Joh. Chr. Sulkjær, mig i et Brev opmærksom paa, at det paa den Tid var almindeligt i Skifteretssager at opføre først alle Sønnerne efter Alder og derefter alle Døtrene, hvad der jo efter den da gældende Arvelov var en naturlig Ordning, eftersom Døtrene kun fik halv Arvepart i Forhold til Sønnerne. Da Karen ikke var til Stede ved Arvdelingen, har rimeligvis ingen husket hendes nøjagtige Alder. Der har kun kunnet opgives, at hun var rejst til København, »men vides ej, om hun er levendes eller død«.

I det ovenfor nævnte Brev fra Sulkjær nævner han tillige – hvad der hidtil synes at være undgaaet Forskernes Opmærksomhed – at Karen Dagnes ifølge Nr. Nissums Kirkebog er konfirmeret i Nissum Kirke 1752 17 Aar gl. Jeg maatte dengang love ikke at røbe denne Opdagelse før dens Offentliggørelse kunde finde Sted ved Fremkomsten af Nissumbogens II Del. Dette er nu sket, og dermed er mit Tungebaand løst. Desuden er denne Oplysning nu ogsaa offentliggjort paa anden Maade, idet L. Bobé har fremført den i sin Bog: »Thorvaldsen i Kærlighedens Aldre«, som udkom 1938. I denne Bog staar ganske vist anført 1753 som Karens Konfirmationsaar, men i Noterne bag i Bogen, hvor forskellige

Oplysninger uddybes, staar 1752, og det er sikkert det rigtige. Karen Dagnes maa altsaa være født 1735 og har saaledes været i sit 7. Aar, da Familien kom til Nissum. Sognet her maa da opgive Kravet om Æren af at være hendes Fødesogn, men hendes Barndoms- og Ungdoms-tid er dog tilbragt her, hun har her modtaget de Indtryk, der har præget hende for Livet, og det er Sproget herfra, hun har ført med sig til København, det Sprog, der betegnes som »ram Jydsk«, og som hun ligesom hele sit jydsk Præg bevarede op i sin høje Alderdom.

Om Slægten er der i de anførte Bøger af Bobé og Sulkjær fremført adskillige nye Oplysninger, som jeg gerne vil gøre et lille Uddrag af. Karens Fader, den gamle Degn, hed oprindelig Jacob Hansen, men efter sin Fødeby, den lille Landsby ved Horsens Fjord, som i nyere Tid har fostret et saa kendt Navn som Jenny Kammersgaard, tog han Navnet Dagnes. Vi træffer ham først som »Musicant Svend« i Ribe, hvor han blev gift med Zidse Carlsdatter Mulvad den 13. Aug. 1733, efter at deres første Barn, Otto, var blevet døbt i Ribe Domkirke 6. Maj s. A. Aarsagen til, at han nu kunde stifte Bo, var sikkert den, at han ved den Tid fik en fast Stilling som »Orgelmester« i Lemvig. Der fødtes saa Karen som det andet Barn, og i Kirkebogen staar indført for 1736: 16. Jan. hjemmedøbt i Lemvig Organistens liden Daatter, kaldet Karen. Endnu et Barn, Sønnen Jacob, blev født i Lemvig, hvorimod de fem sidste af Ægteparrets Børn blev født i Degneboligen i Nissum.

Af Slægten synes der ikke nu at være nogen tilbage her i Sognet. Den ældste Søn blev først Degn i Børglum og senere Orgelmester i Aalborg; Jacob bosatte sig paa Thy, og Kristian rejste til Norge efter et Ungdoms-eventyr, hvor han som 24-aarig giftede sig med en 43-aarig Enke; da hun døde 1784, var Manden »for nogle Aar siden borttrømt fra hende«. Hans blev gift med en Enke fra Lemvig, men døde godt 40 Aar gammel som Indsieder i Skidengaard i Lem. I Skiftet efter ham nævnes alle hans Søkende med Undtagelse af Karen, som man vel har opgivet at oplede, saa meget mere som Boet var insolvent. Johanne var paa den Tid, dette Skifte blev holdt, i Vintersgaard i Fabjerg og antagelig gift der. Den eneste, som blev her i Sognet, eller i alt Fald kom tilbage hertil, er Anne. Hun blev gift med Chr. Olesen eller Olufsen fra Nr. Lem. Ved Skiftet efter Broderen 1787

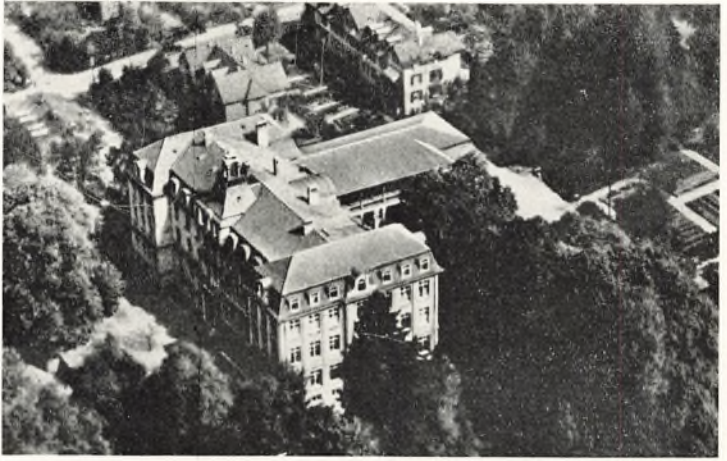

Den gamle Degnebolig i Nr. Nissum

boede de i Lille Torngaard her i Sognet, og Manden gik paa Dagleje. 1801 boede de i Smedslund, men ogsaa der maa de have været Indsiddere, thi ved Ejendommens Salg dette Aar er Chr. Olesen hverken Køber eller Sælger. Stadig gaar det ned ad Bakke. Dette viser den sidste Meddelelse om hende, Kirkebogens: Ane Marie Jacobsdatter Dagnes, Almissem Chr. Olesens Kone i Fattighuset, død 1827, 84 Aar gammel*).

Endnu skal der kun tilføjes lidt om Stedet, hvor Karen Dagnes voksede op, den gamle Degnebolig, der, hvor Familien Dagnes havde hjemme i 29 Aar, og efter den en Række Degnefamilier, hvoriblandt saa kendte Navne som Rømer, Morville og Paludan, havde til Huse indtil den sidste Degns, Knud Lyhnes, Død 1835. Derefter gik Stedet over til privat Eje og har i Løbet af de hundrede Aar haft adskillige Ejere. Af disse vil den gamle Marie Borum være kendt af adskillige Nissumitter. Hun flyttede i Slutningen af 1938 til Alderdomshjemmet i Lemvig, da hun paa Grund af sin høje Alder (95 Aar) ikke kunde være alene, og det kneb at faa den fornødne Medhjælp. Den nye Ejer, Jens Bruunsgaard, har derefter ladet hele Lejligheden indrette til Udlejning til Elever paa Seminariet, og det første Hold flyttede ind efter Nytaar. Dermed maa Stedet siges at have faaet en Anvendelse i nær Tilknytning til de gamle Traditioner.

*) Skal vist være 79 (f. 1748).

FRA ET BESØG
PAA DET EVANGELISKE LÆRER-
SEMINARIUM I ZÜRICH

Af Forstander P. C. Gjelstrup

Omkring Midten af forrige Aarhundrede gik der hen over hele Svejts, navnlig den protestantiske Del af Landet, en kraftig Bølge af Fritænkeri — den samme, som vi senere møder herhjemme gennem Georg Brandes og det saakaldte moderne Gennembrud i Halvfjerdserne. Bevægelsen, der forbandt politisk Liberalisme med religiøs Ligegyldighed eller endog Kristendomsfjendskab, satte sit Præg paa den offentlige Mening og som Følge deraf ogsaa paa det politiske Liv. Navnlig benyttede den sin Magt til at erobre den offentlige Skole for derigen- nem at vinde Ungdommen. Indenfor de protestantiske Kirkesamfund satte denne Tidstrømning sig Spor i Form af en vidt udbredt Rationalisme; men fra Kirken kom ogsaa Modstanden. De vakte, evangeliske Kredse tog Kampen op med Materialismen; og denne Rejsning førte bl. a. til Oprettelsen af en Række frie Skoler, alle baa- ret af den levende Menighed: Børneskoler, Gymnasier og Seminarier. Et af disse sidste er *det evangeliske Se-*

minarium i Zürich, der blev grundlagt 1869, og hvorom jeg her skal fortælle lidt.

Egentlig burde man besøge flere af de svejtsiske Seminarier, da de modsat de danske er noget forskelligt indrettet: nogle er katolske, andre evangeliske, andre igen neutrale, saa de overhovedet ikke meddeler Religionsundervisning; og hertil kommer, at de forskellige Kantoner ikke har ganske tilsvarende Love om Læreruddannelsen. Imidlertid faldt mit Besøg i Svejts sammen med Skolernes meget lange Høstferie. Jeg havde derfor desværre kun daarlig Lejlighed til at aflægge Skolebesøg og naaede ikke stort mere end det ene, jeg nu fortæller om. Det tegnede forøvrigt ogsaa til at skulle mislykkes, hvad der vilde have været mig en betydelig Skuffelse, da jeg var rejst fra Luzern til Zürich udelukkende i samme Anledning. Ved min Ringen paa Seminariets Port lukkede en Dame op; hun meddelte, at der endnu var Ferie; Eleverne var borte, og Forstanderen — Hr. Zeller, en Slægtning af den i sin Tid velkendte Samuel Zeller i Männedorf — var udrejst. Hun forsøgte saa at faa fat paa Øvelsesskolens Leder, Hr. Rinderknecht, kendt som en dygtig Skolemand og ivrig Oxfordmand; men han var opstaget. Jeg var imidlertid kommet i gode Hænder; den paagældende Dame var nemlig Seminariets Husmoder, Frk. Schaffner, og hun førte mig nu rundt, viste og forklarede mig alt paa en udmærket og fornøjelig Maade og forsynede mig tilsidst med en god Portion Programmer, saa jeg trods de manglende Elever og Lærere dog fik et fortræffeligt Udbytte af mit Besøg.

Seminariet ligger i en Udkant af Zürich, højt og frit, omgivet af en smuk, gammel Have. Alt er samlet i een, smuk Bygning, der er opført omkring Aarhundredskiftet. Her findes Klasseværelserne: fire til Seminarieundervisningen og tre til Øvelsesskolen, desuden Faglokaler, Gymnastiksal, Forstanderlejlighed og Plads til de udenbys Elever; disse bor og spiser nemlig paa Seminariet. For hver Klasse var der en Sovesal, fire ialt. De ældre Elever havde eget Læseværelse, 2 eller 3 sammen; Enkeltværelser fandtes ikke. De yngre Elever var derimod henvist til at opholde sig i Klasseværelset og udføre deres Arbejde der. Hele denne Indretning af Internatet, som vi herhjemme vilde finde noget spartansk, svarede ret nøje til, hvad jeg kort forinden havde set i Basel paa den bekendte Baselermissions Missionsskole.

Bortset fra en enlig Svale, der dog maaske bebudede flere, var alle Eleverne mandlige. De allerfleste af dem var Bondesønner fra Omegnen, hvortil i hver Klasse kom nogle Stykker fra Byen Zürich; og ligesom de stammede fra Kanton Zürich, kunde de som Regel kun vente Ansættelse der; dette Forhold var typisk svejtsisk. Dog er der enkelte Kantoner uden eget Seminarium; her var ogsaa Chancer for de unge fra Züricherseminariet. Eleverne var et Par Aar yngre end hos os, idet Optagelsesalderen var 15 Aar, Klasserne var efter vore Forhold smaa, da der efter Aftale med de kantonale Skolemyndigheder kun maatte optages 15 om Aaret fra Kanton Zürich; trods den meget rigelige Tilgang var det samlede Elevtal derfor i Øjeblikket kun 70 á 75 i de fire Klasser.

Som Betingelse for Optagelsen i I Kl. kræves, at vedkommende foruden seks Aars Primarskole har gennemgaaet den treaarige Sekundarskole. Seminariet har hidtil været fireaarigt; men i 1938, kort forud for mit Besøg, havde den lovgivende Forsamling i Kanton Zürich vedtaget en ny Seminarielov, hvorved Uddannelsen er forlænget til fem Aar. Denne Sag har staaet paa i Aarevis. En Tid saa det ud til, at den pædagogisk-praktiske Side af Læreruddannelsen skulde trækkes bort fra Seminarierne og henlægges til en særlig Institution; denne Plan, som altsaa nu er strandet, bekæmpede det evangeliske Seminariums Venner af al Magt, mens de har hilst den nu vedtagne Lov med Tilfredshed og glæder sig til i de kommende Aar at tage fat paa dens Udførelse i Livet.

Undervisningen omfatter saa nogenlunde de samme Fag som hos os. Der læres eet Fremmedsprog, som Seminariet vælger; naturligt nok for et Seminarium i det tyske Svejts er Valget her faldet paa Fransk. En Række af de sidste Aars Nydannelser i dansk Seminariearbejde genfinder vi i Züricherseminariets »Koncentrationsuger«, som afholdes 3-4 Gange om Aaret og bestaar i, at den ordinære Undervisning afbrydes over hele Linjen, hvorefter hver Klasse den paagældende Uge igennem samler sig om et eller andet specielt Arbejde. Da det formodentlig kan interessere danske Lærere og Seminarieelever at se, hvordan Arbejdsfæller i et andet Land griber Tingene an, gengiver jeg Planen for Koncentrationsugerne i det sidste Skoleaar (1937-38):

1. Uge: I Klasse: Geografi og Naturkundskab i Hornberg (i Schwarzwald).

- II Klasse: Sanguge med kvindelige Elever fra en Friskole i Zürich og fra Seminariet i Thun.
- III — : Matematik.
- IV — : Romantikens Tidsalder (Tysk, Fransk, Historie, Pædagogik, Kunst, Musik).
2. Uge: I Klasse: Fransk.
- II — : Skolepraktikum.
- III — : Kemi og Fysik.
- IV — : Skolepraktikum.
3. Uge: I Klasse: Tegning og Gymnastik.
- II — : Matematik.
- III — : Tysk.
- IV — : Skolepraktikum.

Som det ses, dækker Begrebet Koncentrationsuge over saa velkendte Ting som Emneundervisning, Lejrskole og Skolebesøg. Som herhjemme sendes Eleverne ud i Landsbykskoler til Praktik, eller de anbringes paa Ungdomsherberger til Lejrskole. Særlig Begejstring havde, efter hvad Frk. Schaffner fortalte, Sangugen vakt; i den følgende Tid gik alle Eleverne rundt i en stadig Tilstand af let Forelskelse! Seminariet har ogsaa prøvet at afholde »Skiuge« ved Vintertid; eller hvad vil Lærerne sige til en Skolerejse gennem Højalperne?

Inden jeg slutter, vil jeg gerne sige et Par Ord om et vigtigt Spørgsmaal, som formodentlig allerede flere af Lærerne i deres stille Sind har rejst: Hvordan holdes en saadan Virksomhed oppe økonomisk? Derpaa giver Seminariets Regnskaber Svar, og det tilmed et meget tankevækkende Svar. Ved at gaa dem igennem gør man hurtigt den Jagttagelse, at den største Post paa et dansk Privatseminariums Indtægtsside fuldstændig mangler; det er Statstilskudet. Ingen svejtsisk Privatskole modtager en Øre fra Staten. Hvad dette betyder for en Institution som det evangeliske Seminarium i Zürich, faar man en Forestilling om, naar man hører, at Nr. Nissum Seminarium sidste Aar lige akkurat kunde gaa rundt med en samlet Indtægt paa ca. 117,000 Kr., hvoraf Statstilskudet udgjorde over 56,000 Kr. eller meget nær Halvdelen (rent bortset fra, at der desuden ydedes en Elevunderstøttelse paa henved 14,000 Kr.). Seminariet i Zürich har nogenlunde samme Udgifter som vi; og paa den anden Side er Undervisningspengene ikke større end hos os. Hvad saa? Forklaringen ligger i, hvad jeg ovenfor skrev om Seminariets Udspring fra den levende Menighed. Den Dag i Dag bæres det af Menighedens Gaver. Neden-

staaende Oversigt over Gavebeløbene fra nogle af de sidste Aar giver et tydeligt Billede deraf:

1932/33:	73,708,75	Franc	(deraf fra gamle Elever:	8,361,60	Fr.)
1933/34:	59,747,98	—	(— „ — — :	9,397,00	„)
1934/35:	47,965,30	—	(— „ — — :	10,500,95	„)
1935/36:	57,510,83	—	(— „ — — :	18,369,54	„)

Disse Gaver, hvortil yderligere maa føjes en Mængde Naturaliegaver til Husholdningen, fremkommer ad forskellige Veje. Der er Legater (som ikke oplægges, men straks bruges), Gaver fra Enkeltpersoner, Bidrag fra en Mængde Menighedsraad og Foreninger, Kollektur og endelig Gaver fra gamle Elever. Denne sidste Post har jeg ovenfor taget med; man ser, hvordan de gamle Elever, som ialt udgør omkr. 600, trofast støtter deres gamle Skole ved Aar ud og Aar ind at yde den mange Tusinde Franc; og man bør jo her gøre sig klart, at en Svejtserfranc er mere end en dansk Krone. — Hvis man trækker en Fjerdedel af de gl. Elever fra som uinteresserede, vil enhver let kunne regne ud, hvor meget der aarlig bliver som gennemsnitlig Gave fra hver af de øvrige. Jeg synes, at disse Tal er aldeles imponerende og beskæmmende.

Overhovedet viser disse mægtige Gavesummer, hvilken stor og offervillig Vennekreds der maa staa bag en Virksomhed som det evangeliske Seminarium i Zürich; og det maa tilmed erindres, at der ogsaa er andre med tilsvarende Vennekredse. Kristenfolket i Svejts maa i Sandhed betragte det som en vigtig Sag, at der kan blive sendt troende Lærere ud i Skolens Tjeneste. Der er heller ingen Tvivl om, at disse Seminariers Bestyrelser og Lærere maa blive stillet paa mangan en Trosprøve, naar de fra Aar til Aar skal være afhængige af Venners Gaver og mangan Gang maa slutte et Aar med Underskud; men til Gengæld oplever de ogsaa mange Bønhørelser og glædelige Overraskelser. Og hidtil har Sagens Venner altsaa vist Evne og Vilje til at holde den oppe.

Det har for mig været lærerigt at stifte Bekendtskab med det evangeliske Seminarium i Zürich og sammenligne det med vort eget. Jeg haaber ogsaa, at Aarbogens Læsere har fundet det Umagen værd at høre lidt derom. Det er jo altid godt at se udenfor sine egne Vinduer, især naar man som her faar Udsigt til noget virkelig smukt.

AARET, DER SVANDT

Af Forstander P. C. Gjelstrup

Aarsberetningen i Fjor indledes med, at Fanen sænkedes over en af Seminariets bærende Kræfter fra dets første Tid, Fru Ad. L. Hansen, som for nylig var bortkaldt. Der er al Grund til at begynde paa samme Maade denne Gang; thi i det forløbne Aar er *cand. Strøm afgaaet ved Døden*. I Stilhed havde han villet leve, og i Stilhed sov han hen; en Søndag Morgen fandtes han liggende død i sin Seng; det var den 10. April 1938. Og saa Begravelsen foregik i det stille; det havde *cand. Strøm* forlangt. Men skønt der ikke engang havde maattet averteres i Bladene, var der dog kommet en ikke saa lille Flok til Stede, da Baaren førtes fra Seminariets Festsal til Kirkegaarden; der var Venner og Bekendte fra Sognet, ja, endog enkelte langvejs fra; der var gamle Elever fra Omegnen og Lærere og Elever fra Seminariet. Seminarielærere bar Kisten ud; Børn fra Nabo- og Lærerhjem strøede Blomster, senere afløst af kvindelige Elever; i Spidsen gik en Elev, Søn af en gammel Nissumit fra *cand. Strøms* Tid, med Fanen, og Manden i Sdr. Bysskov kørte Baaren til Kirken. Her talte Sognepræsten over den af *cand. Strøm* selv valgte Tekst, Luk. 15, 2, om Jesus, som modtager Syndere; og ved Graven bragte Seminariets Forstander Skolens Tak, mens den afdødes Broder, Lektor Vincens Strøm, Odense, bragte Hilsen fra Familien.

Et i sjældnen Grad rigt og uegennyttigt Menneskeliv var hermed afsluttet. Uden derved at undervurdere nogen anden tør man under almindelig Tilslutning hævde, at *cand. Strøm* i Seminariets første Menneskealder mere end nogen anden var dets bærende Kraft; og endnu i hans senere Aar, da han var blevet en svag Mand, følte vi, som kendte ham, hans blotte Tilstedeværelse som en

stor Velsignelse og Støtte. En Mand af sjældnen Adel og af inderlig Fromhed — saadan vil cand. Strøm blive ved at staa for os. Nu hviler hans Støv, som han har ønsket sig det, paa den vindomsuste Kirkegaard med de vide Udsigter; og alt imens pulserer Livet videre ved hans kære Skole med den store Ungdomsflok. Derom skal der nu fortælles lidt.

1. EKSAMINER, ELEVTAL etc.

Jeg begynder med de Sider af Aarets Historie, der bedst kan beskrives gennem Tallenes Tale.

Der er først *afsluttende Eksamen*. Den skriftlige Prøve afholdtes i Begyndelsen af Maj, mundtlig Eksamen i Ti- den 16. Maj - 5. Juli.

Til *2den Del* var indstillet 24, hvoraf 1 forlod Eksa- men; det var en Følge af, at Faldegrænsen nu er hævet til g×, en Foranstaltning, om hvis Rigtighed der kan diskuteres. De øvrige 23 bestod med følgende Udfald:

ug?	1
mg×	4
mg.	6
mg?	7
g×	5

Holdet er kommet godt i Gang; i det Øjeblik, da disse Linjer skrives, har alle 23 Dimittender Plads.

Til *1ste Del* var indstillet 26, som alle bestod. Resultatet var følgende:

ug?	2
mg×	4
mg.	8
mg?	7
g×	3
g	2

Ogsaa her virkede Bestemmelsen om den forhøjede Faldegrænse, idet ingen af de to, der bestod med g, turde gaa videre paa dette; det vilde ogsaa have været meget risikabelt.

Optagelsesprøven afholdtes i Dagene omkr. 20. Juni. Tilgangen var endnu større end i Fjor, idet der i Aar var anmeldt 48 til Prøven. De 36 bestod; og af dem opto- ges 27. De resterende tre Pladser tildeltes Realister med ministeriel Dispensation. Desuden havde flere andre med gode Eksaminer ønsket Optagelse uden Prøve; men Læ- rerraadet fandt det af Hensyn til de mange Aspiranter

ikke rigtigt at strække sig længere end til de nævnte tre; samme Stilling havde vi indtaget de foregaaende Aar.

Elevtallet var pr. Nytaar 1939 116 samt 38 i Forberedelsesklassen, ialt 154; i Fjor var de tilsvarende Tal $107 + 38 = 145$. De 116 Elever i Seminarieklasserne fordelte sig saaledes:

	mandl.	kvindl.	ialt
I	23	8	31
II	19	15	34
III	17	7	24
IV	16	11	27
	75	41	116

Statsunderstøttelsen til herværende Elever udgjorde for Aaret 1938–39 Kr. 13,500. Af de 3 øverste Klassers 89 Elever søgte 69. Der uddeltes ialt 58 Portioner paa 200–400 Kr.:

à 400 Kr.	2	Port.
à 350 Kr.	4	»
à 300 Kr.	3	»
à 250 Kr.	12	»
à 200 Kr.	37	»

Ad. L. Hansens Legat er uddelt med 2 Portioner à 77,96 Kr. til Elna Jeppesen og Ester Rønn Nielsen, begge i nuværende IV Kl. Desuden har flere Elever opnaaet Understøttelse af *Gerickes Legat* m. m. Endelig bør det nævnes, at *Dansk Studiefond* for første Gang har udstrakt sin Virksomhed til Seminarieelever. Statskonsulent Kaalund-Jørgensen har gjort et fortjenstfuldt Arbejde for denne Sag, og Lærerstandens Brandforsikring har stillet et stort Beløb til Raadighed. Resultatet er blevet, at Fonden har kunnet forstrække et betydeligt Antal Seminarieelever med billige Laan til de to sidste, vanskelige Studieaar. Hos os opnaaede ved Aarets Begyndelse 5 Elever saadanne Studielaan, hvortil i Efteraaret er kommet endnu 4 Portioner; Størrelsen pr. Portion er som Regel 400 à 600 Kr.

2. FRA ARBEJDET.

Om det hjemlige, daglige Arbejde er der næppe Grund til at fortælle nærmere; det er gaaet sin vante, støtte Gang. Derimod kan det være paa sin Plads at gøre nogle Bemærkninger om de forskellige Ekskursioner, Skolebesøg etc., der i de senere Aar har udviklet sig til

at blive et fast Led i Arbejdet, og som danner et forfriskende og værdifuldt Supplement til det mere ensformige Slid, der efter Sagens Natur altid maa kendemærke det daglige Liv ved en Skole.

Atter i 1938 har der under Lærer Kirkegaards Ledelse været afholdt forskellige *geologiske Ekskursioner*. Det geologiske Specialehold har været paa et Par større Ture, den ene til Vestslesvig og Flensborg-Slesvig-Eggen, igen med Statsgeolog Dr. Nordmann som Leder paa en Del af Turen, den anden til Vesthimmerland. Tillige har II Klasse foretaget geologisk Ekskursion til Viborgeggen (Mønsted etc).

Ved Skoleaarets Begyndelse var II Kl. som sædvanlig paa *Lejrskole* paa Velling Østergaard (19.-24. August). Arbejdets ene Brændpunkt var som tidligere Naturhistorie under Lærer Hansens Ledelse; derimod bortfaldt denne Gang Gymnastik og Tegning, da Lærer Christensen, som det følgende vil vise, var optaget andetsteds; i Stedet traadte Historie under Lærer Hejbøls Instruction, og dette viste sig at passe meget vel til Eggen (Hærvejen, Øm Kloster m. m.)

Ogsaa de sædvanlige *Skolebesøg* har fundet Sted. Den 12. Juni ankom 25 forventningsfulde unge Mennesker af vor III Klasse til de samme 13 Skoler paa Holstebroegnen, der Aaret i Forvejen havde aabnet sig for vore Elever; og da Flokken 12 Dage senere vendte hjem, var der stor Begejstring ikke blot over den Gæstfrihed, man havde mødt, men ogsaa over det Indblik, man havde faaet i det daglige Liv i en Landsbyskole. Efter Sommerferien var Klassen tre Dage Gæst paa Lemvig Kommuneskole — et betydningsfuldt Tillæg til Opholdet i Landsbyskolerne. I Forbindelse hermed blev der ved Bibliotekar Frimodt-Møllers Velvilje Lejlighed til at aflægge et Besøg paa Lemvig Centralbibliotek og derigenom faa et Indtryk af, hvordan et moderne Folkebibliotek arbejder. Senere er forøvrigt Forbindelsen med Lemvig Kommuneskole yderligere blevet udbygget, idet IV Klasses mandlige Elever siden 1. November har haft en Del Gymnastikpraktik i Lemvig, en Ordning, som vi er Lemvig Skole meget taknemmelige for.

I Forbindelse med de forskellige Arbejdsbesøg i det fremmede bør ogsaa omtales III Klasses *Skolerejse til Hamborg* i August. Denne Rejse plejer ellers at gaa til København; men denne Gang var der blevet Stemning

for at prøve Udlandet; og det faldt sikkert ud til alle Deltagernes udelte Tilfredshed. Lærer Christensen, bistaaet af Lærer Houlberg, var Turens Leder; og af Klasse 24 Elever deltog de 21. Turen spændte over Dage 20.-25. August; i Hamborg besaa man Hagenbecks Dyrepark, Havnen og Elbtunnelen; der blev ogsaa

Deltagerne fotograferet i Hagenbecks Dyrepark

saa Tid til en Dagstur til Lübeck. Yderligere havde Deltagerne den særlige Oplevelse at faa Hitler og den ungarske Rigsforstander, Admiral Horthy, som just i de Dage gæstede Hamborg, at se. Alt i alt kom Turen paa ca. 60 Kr. pro persona, hvoraf dog ca. $\frac{1}{3}$ private Udgifter; til dette billige Udfald bidrog det meget, at der var fri Rejse paa Statsbanerne lige til Padborg.

Naar endnu tilføjes, at Statskonsulent Kaalund-Jørgensen i Oktober inspicerede Seminariet, tror jeg at have nævnt det væsentlige af, hvad nævnes bør angaaende Aarets Arbejde. Jeg kan saa sætte Punktum for dette Afsnit af Aarsberetningen med at anføre, at der ogsaa af Gæster har været udført et Stykke Arbejde her paa Stedet: atter i Aar afholdt Lærer Christensen Tegnekursus (to) paa Seminariet i Sommerferien.

3. FOREDRAG, FESTER etc.

Det daglige Arbejde er ikke blot blevet oplivet af de forskellige udendørs Begivenheder, som jeg ovenfor har fortalt om, men ogsaa af en Del Møder, Foredrag, Fester o. lign. indenfor vore egne Mure.

Af *Møder og Foredrag* er de væsentlige nedennævnte, hvoraf de første 10 hører til Tiden før, de sidste 6 til Tiden efter Sommerferien:

- Dr. Ivan Kruckenberg (udsendt af »Norden«): Digte af Fröding, Strindberg m. fl.
Skuespiller Jacob Texière: Recitation af Eventyr af H. C. Andersen.
Lærer Demuth og Fru: To Oplæsninger (»Høsten« og »Der var engang«.)
Sekretær J. Sørensen: Møde om »Dansk Kirke i Udlandet«.
Landssekretær, Pastor Tvermøes Jensen: Hvordan opnaas det rette Forhold mellem det menneskelige og det kristelige?
cand. theol. Meidahl: De islamitiske Lande før og nu.
Højesteretsdommer Jesper Simonsen: Om Folkeforbundet
Landssekretær, Pastor Hofmann Madsen: Følelseslivet — en Rigdom og en Fare.
Koncert ved Frk. Else Jena.
Dr. N. Brønnum: Forholdet mellem Missionen og den fremadskridende Kultur i Afrika.
Højskoleforstander Sv. Lunner, Dalarne (udsendt af »Nordisk Samfund«): Nordisk Sprogforstaaelse
Pastor A. S. Krogsøe: Moderne Religionspsykologi.
Lysbilledforedrag v. Lærer Sørensen, Nr. Nissum: Slesvigske Kirke-typer.
Pastor Harald Sandbæk: Kristne i Nutidens Kulturkrise.
Sekretær Jørgensen, Thisted: Guds Bestemmelse — vor Vilje.
Forfatteren Rich. Gandrup: Frihedens Krise.

Af den sædvanlige *Række af Fester* etc. nævner jeg i Forbifarten den skriftlige Udflugt i Juni, Bestyrelsesfesten i September og Klassefesterne før Jul. Derefter lidt nærmere Omtale af enkelte andre:

Foraarskoncerten fandt Sted allerede 2. April; det tidlige Tidspunkt er en Følge af den tidligere Eksamen; men skønt noget af Foraarsstemningen derved er gaaet tabt, var Feststemningen dog den samme; den store Tilhørerskare lønnede Hr. Nissen, Koret og Orkestret med kraftigt Bifald.

Dimissionsfesten afholdtes 5. Juli. Som i Fjor var der sendt Indbydelse til de unges Forældre, der i stort Tal var kommet til Stede, og hvoraf adskillige havde Ordet; paa Klassens Vegne talte Houlberg Kristensen for Seminariet. Festen var tillige Afskedsfest for Lærer Kirkegaard, der fornylig havde naaet de Halvfjers og dermed Afslutningen af sin Livsgerning, en Gerning, der som bekendt har strakt sig gennem hele Seminariets 46 aarige Levetid, lige fra dets første Dag. Bestyrelsens Formand, der i den Anledning var kommet til Stede, talte for Lærer Kirkegaard og overrakte ham som Tak Bestyrelsens Af-

skedsgave. Ogsaa fra Kolleger og gamle Elever blev der udtalt gode Ønsker og Tak til Hr. og Fru Kirkegaard; Lærer K. takkede, og paa Børnenes Vegne bragte Dr. Kirkegaard, Holstebro, en Hilsen til Seminariet.

Ranumkampene i September foregik denne Gang paa Ranum Seminarium. Ranum sejrede i Langbold, Atletik og Haandbold for Herrer, Nissum i Fodbold og Damehaandbold. Dagen sluttede med en Kaffe-fest, hvor Forstander Smith talte om »Moralsk Oprustning«.

Elevfesten, som altid en af Aarets store Begivenheder, afholdtes 25. November med Komiteens Formand, Kr. Sloth (III Kl.), som Leder. Af det righoldige Program kan nævnes Koncerten, der indledede Aftenen, Opførelsen af Heibergs »Eventyr i Rosenborg Have« og Kaffe-bordet med forskellige Taler, bl. a. Festtale ved Musiklærer Nissen.

Julefesten fandt Sted 20. December. En Snestorm hindrede Aftenens Taler, Provst Steffensen, Struer, i at naa frem; og Mundz og Klovesygen holdt Sognets Folk hjemme. Der blev dog en god Aften ud af det. I Gymnastiksalen, som var smukt pyntet af Festens Arrangører, KFUM'erne og K'erne, talte Pastor Ove Nielsen og Lærer Hansen; bagefter havde Seminariet som sædvanlig indbudt til Kaffe-fest i Foredragssalen, hvor Lærer Hejbøl læste op og Lærer Christensen sluttede. Indbydelsen til Kaffe-festen gjaldt denne Gang kun vore egne; denne Begrænsning havde dels sin Grund i Mundz og Klovesygen, dels deri, at den almindelige Indbydelse, der det sidste Par Aar forsøgsvis har været udstedt, havde vist sig at sprænge vore Rammer. Vore Naboer forstod dog vist godt, at Grunden laa i disse praktiske Forhold, og ikke i manglende Lyst til at vise Gæstfrihed.

Ogsaa tidligere Elever har sat hinanden Stævne til Fest paa Seminariet: 1933'erne i St. Bededagsferien og 1913'erne til 25 Aars Jubilæum i Pinsen. — Tillige har der i Aarets Løb været afholdt Nissumitstævner i forskellige Egne af Landet. Saaledes afholdt Lemvigegnens Nissumitter deres aarlige Sammenkomst 11. Juni hos Lærer Søndergaard Jacobsen, Nr. Nissum vestre Skole; her holdt Lærer Hejbøl Foredrag om Kaj Munks dramatiske Arbejder.

4. SEMINARIETS LÆRERE OG BESTYRELSE

Det nye Skoleaar bragte forskellige *Forandringer i Lærerkredsen*. Som Afløser af Lærer Kirkegaard, hvis Fratræden jeg allerede har omtalt, antog Bestyrelsen Kommunelærer Alexander Koch, Aalborg, der fremtidig skal have Fysik, Regning og to Klasser Gymnastik. Hr. Koch, der dimitteredes fra Nr. Nissum 1928 og siden har gennemgaaet en Række Kursus, sidst i Gymnastik, paabegyndte efter Sommerferien Lærerhøjskolens Aarskursus i Fysik, Kemi og Matematik. Vi glæder os til Hr. Kochs Ankomst til Sommer og ønsker ham mange lykkelige Arbejdsaar ved hans gamle Skole. Ogsaa Lærer Berg, der skal overtage to af Lærer Kirkegaards Fag: Geografi og Skrivning, tilbringer indeværende Skoleaar paa Aarskursus. Desuden havde Bestyrelsen imødekommet et flere Aar gammelt Ønske hos mig og tilstaaet mig et halvt Aars Permission, saa jeg sidst i Juli kunde drage ud paa en længere Hvile- og Studierejse til Tyskland, Svejts og Italien.

Der manglede altsaa ikke færre end tre af os, da Seminariets Ungdom og Lærere den 18. August samledes i Festsalen for at indlede det nye Skoleaar. Den fornødne Reserve var imidlertid parat. Lærer Hansen havde paa taget sig Forstanderpligterne, hvad jeg skylder ham en varm Tak for; og som Vikar for Lærer Koch var antaget Lærer Harry Pedersen, der saaledes paa tredje Aar virker ved Seminariet. Endvidere var som Aarsvikar i Engelsk antaget cand. theol. Frk. Kathrine Juhl, der tillige overtog mine Religionstimer i I, II og III Klasse indtil min Hjemkomst og Religionsspecialet for hele Aaret. Dernæst fortsatte Lærer Kirkegaard med Geografi og Skrivning, Lærer Sørensen tog Sløjden og Pastor Ove Nielsen Dogmatik i IV Klasse under min Fraværelse. Endelig blev som Forberedelseslærer antaget en af Aarets Dimittender, H. Houlberg Kristensen. Alle disse Arrangementer lagde sig til Rette paa bedste Maade; og alt er til Dato gaaet støt og godt, baade herhjemme og for de fraværende.

Der er ogsaa sket enkelte *Forandringer indenfor Bestyrelsen*. Overbanemester Bruun, der har været et meget virksomt og skattet Medlem og sat sig blivende Spor i den nye Seminariebygning og ved Moderniseringen af Elev- og Lærerboliger m. m., har paa Grund af Forflyt-

telse til Sønderjylland ønsket at udtræde; og Købmand P. L. Andersen er afgaaet ved Døden efter gennem en Menneskealder at have staaet i Bestyrelsen og vist sig som en trofast Ven af Gerningen. I deres Sted er indvalgt Overlæge Anshelm Sørensen, Tarm og Gaardejer Jesper Vejen, Kibæk.

Ogsaa en af Bestyrelsens gamle Hjælpere, Sognefoged Chr. Høgsgaard, der i mere end 25 Aar har fungeret som Revisor, har nedlagt sit Hverv, for hvis trofaste Udøvelse Skolen er ham en hjertelig Tak skyldig. Han efterfølges af Landbrugskandidat Kristensen, Højskolen.

5. FORSKELLIGT.

Forbedringer af praktisk Art. Epokegørende Ting er der ikke sket, men Anskaffelsen af Afjerningsanlæg til Rensning af det meget urene Vand bør dog nævnes; der er herigennem ogsaa skabt Grundlag for Indretningen af et tidssvarende Badeanlæg i Forbindelse med Gymnastiksalen; forhaabentlig bliver dette Spørgsmaal løst i Løbet af faa Aar. — Endvidere har Biblioteket faaet en betydelig Tilvækst derved, at cand. Strøm har testamenteret Seminariet, hvad det maatte ønske af hans Bøger (og Billeder). Det blev en Forøgelse paa ca. 700 Bind; og vi er meget taknemmelige for denne Gave, baade som et Minde om cand. Strøm og paa Grund af de mange smukke og nyttige Bøger — ogsaa forskellige Førsteudgaver — som herved er tilført Seminariet.

Elevforeningen bør ogsaa omtales med Tak for dens store Arbejde for at styrke det nissumske Sammenhold og for den Konsolidering af Seminariets Stilling, som bliver en af Frugterne deraf. Det nylig offentliggjorte Regnskab viser, at Arbejdet lykkes; den tyngende Gæld er nu ude af Verden, og Aaret kunde slutte med et Overskud. Det har været et stort Øjeblik, da Kassere- ren har kunnet forelægge dette Resultat for den øvrige Bestyrelse. En særlig Opgave har Elevforeningen i det forløbne Aar taget op ved at starte Indsamlingen til et Mindefond for cand. Strøm, hvis Renter skulde komme trængende Elever paa Nr. Nissum Seminarium til gode. Sagen blev rejst i Tillid til gamle Elevers mangfoldige Udtalelser om deres Hengivenhed for cand. Strøm; der er da ogsaa indkommet et pænt Beløb, dog næppe, hvad man havde haabet, men Indsamlingen er heller ikke sluttet endnu.

Til sidst vil jeg omtale to Begivenheder, som ganske

vist fører os uden for vor egen Kreds, men som begge er af stor Betydning for os.

Den ene er *Aabningen af Oddesundbroen* den 15. Maj 1938. De store Indvielsesfestligheder i Kongens Nærvarrelse viser, hvor stor en Begivenhed denne Brobygning er for hele Egnen; ogsaa for Seminariet, der altid har haft meget stærke Forbindelser med Thy, er Broen et stort Gode, der bevirker, at vort Seminarium fremtidig vil ligge endnu mere centralt i sit Opland.

Endelig Ordningen af *Privatseminariernes Pensionsforhold*. Den hidtidige Tilskudslov af 1928 havde nogle Bestemmelser herom, som ganske vist betød et betydeligt Fremskridt, men dog i Længden var meget utilfredsstillende. Nu lykkedes det ved Ændringer af 31. Marts 1938 af den ældre Lov at gennemføre en Nyordning, hvorved der sikres Privatseminariernes Lærerkræfter samme Pensionsforhold som i Statens Tjeneste; foruden vedkommende selv skal Privatseminarierne som saadanne samt Staten yde Tilskud til Gennemførelsen heraf. Endvidere sikrer den nye Lov, at Lærere i en hvilken som helst Alder kan gaa fra den offentlige Skole til Privatseminarierne og omvendt, medtagende fuld Lønnings- og Pensionsanciennitet. Hele Ordningen, der ogsaa omfatter private Realskoler, betyder en overordentlig stor Betyngelse af Privatseminariernes Stilling; den tør ogsaa betragtes som en Anerkendelse af deres Indsats. Alle vil sikkert gøre deres bedste for ogsaa i Fremtiden at svare til denne Tillid.

DIMITTENDERNE 1938

Jens Jørgen Rudbeck Albrechtsen, født 14. Nov. 1906 i Horne. Søn af pens. Lærer Alb. J. Albrechtsen, Nr. Nissum. Hovedkarakter: mg? (6,05).

Anders Evald Pedersen Grøngaard, født 28. Decb. 1916 i Nr. Nissum. Søn af Mejeribestyrer Peder P. Grøngaard, Nr. Nissum. Præliminæreksamen 1933. Hovedkarakter: g× (5,38).

Theodor Hans Jürgen Hansen, født 19. Sept. 1912 i Flensborg. Søn af Skibsbygger Hans Chr. Hansen, Flensborg. Hovedkarakter: mg? (6,57).

Svend Aage Hestbech, født 9. Jan. 1916 i Nr. Lem. Søn af Grd. Johs. Hestbech, Rom pr. Lemvig. Hovedkarakter: g× (5,94).

Frands Madsen Hyldahl, født 20. Juni 1913 i Vils. Søn af Mølermester J. P. Hyldahl, Vils. Hovedkarakter: mg? (6,22).

Folmer Emil Jensen, født 1. Juli 1916 i Holstebro. Søn af Togfører H. J. Chr. Jensen, Viborg. Realeks. 1934. Hovedkarakter: mg (7,02).

Hans Bernt Jensen, født 18. Jan. 1913 i Klim. Søn af Grd. og Kalkværksejer Otto Jensen, Klim. Hovedkarakter: mg× (7,32).

Jens Jensen, født 11. Nov. 1914 i Arnborg. Søn af Lærer Ernst N. Jensen, Arnborg pr. Herning. Hovedkarakter: mg (7,11).

Herluf Houlberg Kristensen, f. 28. April 1915 i Allingaabro. Søn af Smedemester Niels Kristensen, Auning. Studentereksamen 1934. Hovedkarakter: ug? (7,51).

Peter Kristian Larsen, født 24. Marts 1913 i Borris. Søn af Grd. Otto Ahle Larsen, Borris. Hovedkarakter: g× (5,89).

Aage Christian Jensen Led, født 14. Aug. 1913 i Adbøl. Søn af Husmand Jens P. J. Led, Adbøl pr. Vestervig. Hovedkarakter: mg (6,94).

Jakob Emil Arent Madsen, født 26. Marts 1915 i Hellevad. Søn af pens. Lærer M. N. Madsen, Hjørring. Realeks. 1931. Hovedkarakter mg? (6,16).

Johs. Christensen Madsen, født 22. August 1916 i Randerup. Søn

af afd. Boelsmand H. C. Madsen, Bedsted. Realeks. 1932. Hovedkarakter mg (6,97).

Vagn Kristian Sloth Odgaard, født 4. April 1917 i Nørlem. Søn af Lærer Johs. Odgaard (07), Nørlem pr. Lemvig. Hovedkarakter mg (6,68).

Svend Aage Stadel Petersen, født 7. Sept. 1916 i Hinge. Søn af Grd. Marius Petersen, Hinge. Hovedkarakter: mg? (6,30).

Carl Theodor Pihl, født 18. Marts 1917 i Aulum. Søn af Købmand Johs. Andreas Pihl, Aulum. Realeks. 1934. Hovedkarakter: mg× (7,25).

Marius Pedersen Slot, født 23. Maj 1912 i Røjklit. Søn af Grd. Christen Kn. Pedersen, Røjklit pr. Ringkøbing. Hovedkarakter: mg× (7,32).

Erna Elisabeth Sørensen, født 23. Dec. 1915 i Ø. Assels. Datter af Snedkermester Jens Sørensen, Ø. Assels, Mors. Hovedkarakter: mg? (6,48).

Henry Christian Sørensen, født 2. Sept. 1914 i Ora, Nebraska, U.S.A. Søn af Sognepræst Christian Sørensen, Aargab pr. Ringkøbing. Hovedkarakter: g× (5,63).

Ingvard Thøgersen Thiese, født 19. Juli 1910 i Debel, Fuur. Søn af Husmand Niels Thøgersen Thiese, Fuur. Hovedkarakter: g× (5,67).

Ellen Kristine Thomsen, født 3. Aug. 1916 paa Jegindø. Datter af Lærer Thomas N. Thomsen (05), Skjern, Præliminæreksamen 1932. Hovedkarakter: mg× (7,44).

Christian Knude Touborg, født 8. Juni 1916 i Nr. Nissum. Søn af Bogbinder Jens M. J. Touborg, Nr. Nissum. Hovedkarakter: mg (6,95).

Lydia Østergaard, født 18. Nov. 1913 i Fjelsestervang. Datter af Grd. Jakob Østergaard, Fjelsestervang pr. Kibæk. Hovedkarakter: mg? (6,32).

I. (førreste) Række (fra venstre): Lærer H. Pedersen, Frk. Larsen, Lærer Hansen, Fru Kirkegaard, Lærer Kirkegaard, Provst Møller, Frk. Gjelstrup, Forstander Gjelstrup, Fru Sørensen, Lærer Sørensen, Fru Hejbøl, Lærer Hejbøl.
II. Række: Lærer Søndergaard, Erna Sørensen, Sv. Aa. Hestbech, Ellen Thomsen, Fru Nissen, H. Houlberg Kristensen, Musiklærer Nissen, H. Bernth Jensen, Fru Christensen, Aage Led, Lærer Christensen, Sv. Aa. Stadel Petersen, Frk. R. Nielsen, Ewald Grøngaard, Henry Sørensen, Hans Hansen, I. Thøgersen, Fru Berg, J. J. Albrechtsen, Lærer Berg.
III. Række: Lydia Østergaard, F. M. Hyldahl, Chr. K. Touborg, M. P. Sloth, P. C. Larsen, Vagn Odgaard, Johannes Madsen, Folmer Jensen, Jens Jensen, Carl Pihl, Arenth Madsen.

AF AARETS DAGBOG

(EFTER »DÆMRING« 1938)

- Ansættelser og Udnævnelser.**
- 06 *P. Christensen* k. t. Overlærer ved Slesviggades Skole, Fredericia.
- 17 *Søren Jensen* kaldet til Overlærer i Hasseris.
- 18 *Ditlev Andersen* k. t. Vice-skoleinspektør i Ikast.
- 19 *Frølund Nielsen* k. t. Lærer i Gladsakse.
- 23 *C. Håkansson* k. t. § 35-L. i Rønne.
- 24 *A. A. Andersen* k. t. F.-L. i Horne.
- 25 *Th. Sølbæk* k. t. F.-L. v. Højer Skoles danske Afdeling.
- 28 *Alexander Koch* Seminarielærer i Nr. Nissum.
- *Ejnar Chr. Pedersen* k. t. L. i Skjern.
- 29 *H. Krogsgaard* k. t. E.-L. i Janerup.
- *Aage Therkildsen* k. t. T.-L. i Usserød.
- 30 *Johs. Greve* k. t. E.-L. i Bisserup.
- *H. J. Kristensen* k. t. F.-L. i Billum.
- *Ivan Rønn* k. t. T.-L. i Aalborg.
- 31 *Im. Nykjær* k. t. L. i Langaa.
- 32 *J. Bjerg Jensen* k. t. E.-L. i Straasø.
- *Magnus Jensen* k. t. F.-L. i Sandet.
- *Jens E. Mortensen* k. t. E.-L. i Drantum.
- 33 *J. Alfr. Jensen* k. t. 2.-L. i Sjørring.
- *P. Mortensen* k. t. F.-L. i Lillelund pr. Ulfborg (se »Døde«).
- 33 *Anna Majgaard Nielsen* k. t. Li. i Bradsted.
- *Mariane Nielsen* k. t. Li. i Byrum, Læsø.
- 35 *Arne Aabenhuus* Asp. i Skjoldborg.
- *Johs. Bendtsen* k. t. 2.-L. i Troelstrup pr. Stoholm.
- *K. H. Munksgaard* k. t. 2.-L. i Skærbæk.
- *Henry Pedersen* Asp. i Tommerup.
- *Karen Poulsen* k. t. Li. i Agger.
- *Harald Vestergaard* k. t. 2.-L. i Bjerre.
- *J. O. B. Østergaard* k. t. L. i Udbyneder.
- 36 *A. Bendtsen* Asp. i Vonge.
- *K. M. Hansen* Asp. i Frørup pr. Stepping.
- 37 *Ditte Gade* Li. ved Nørresundby pr. Realskole (se »Bryll.«).
- *Johs. Jønsson* L. i Hjerting.
- *K. C. Petersen* L. v. Vebbestrup Præliminærkursus pr. Doense.
- 38 *H. Bernt Jensen* L. v. Nørresundby pr. Realskole.
- *H. Houlberg* L. v. Seminariets Forberedelsesklasse.
- *Aage Led* L. i Yding pr. Østbirk.
- *C. Pihl* L. v. Otterup Realskole.
- *I. Thøgersen* L. v. N. Nissum Højskole.

Afsked.

Seminarielærer *J. Kirkegaard*.
Fhv. Seminarielærer *J. N. Helligsøe* fratraadt som Forretningsfører for »Blaa Kors«.

- 97 *P. Pedersen*, Koberø (³¹/₃).
 99 *E. E. Erntsen*, Firstrup (³¹/₇).
 00 *M. Nielsen*, Sivested (³⁰/₁₃).
 04 *O. A. J. Agerbo*, Valsølille (³⁰/₄).
 05 *P. C. Hougaard*, Tange (³¹/₁₂).

Døde.

- Fhv. Seminarielærer cand. theol.
N. Strøm (¹⁰/₄).
 95 *J. S. Jensen*.
 02 *H. P. Olsen*.
 04 *S. M. Sørensen*.
 33 *P. Mortensen* (²⁷/₁ 39).

Brylluper.

- 27 *Axel Nielsen*.
 33 *P. Billeskov* og Frk. *Karen Nielsen* (²¹/₅).
 — *P. Mortensen* og Frk. *Ellen Margrethe Jensen*.
 35 *Henry Pedersen* og Frk. *Magda Jensen*.
 36 *A. Bendtsen* og Frk. *Karen Elisabeth Holdgaard*.
 — *H. Rendtorff* og Frk. *Edith Jensen*.
 — *Johs. Schørring* og Frk. *Anna Brix* (²⁰/₇).
 37 *Ditte Gade* og
 38 *H. Bernt Jensen* (⁶/₈).
 — *Aage Led* og Frk. *Johanne Bangsgaard* (²⁶/₁₀).

Jubilæer og Sølvbrylluper.

- 06 *Therkildsen* og Hustru *Sølvbryllup* (⁶/₁₂).
 07 *Nedergaard* 25 Aar i Engesvang (¹/₇).
 08 *Munch Andersen* 25 Aar i Holbæk (¹/₃).
 — *J. Brændegaard* og Hustru *Sølvbryllup* (¹⁸/₁₀).
 — *J. P. Christensen* 25 Aar i Donslund.
 — *Eskild Nielsen* 25 Aar i Bangsbostrand.
 12 *Ingemann Hansen* 25 Aar i Tulstrup (¹⁰/₉).
 13 *K. A. Bitch* 25 Aar i Gludsted (¹/₅).
 — *F. Tanghøj* og Hustru *Sølvbryllup* (¹⁷/₈).

Eksaminer.

- 27 *H. Lilleøer* Svømmelærereks.
 31 *H. C. Hansen* do.
 — *Søndergaard Jensen* do.
 35 *Johs. Bendtsen* Eksamen i Esperanto.
 — *A. Nyholm* Tillægsprøve i Engelsk.

Aarskursus.

- 23 *Harald Berg*.
 28 *Alexander Koch*.
 29 *Mary Jensen* (Skolekøkken).
 35 *Karen Poulsen* (do.).

Nissumsammenkomster.

- ⁶/₃ i København.
¹³/₃ i Bølling v. Skjern.
 25 Aars Jubilæum paa Seminarieriet for 1913'erne (i Pinsen).
¹¹/₆ i Nr. Nissum v. Skole.
¹³/₆ i Testrup, 22'rne.
²⁶/₉ i Sindal.

Bøger etc.

- 00 *C. Christensen*: Hovedregning i Folkeskolen.
 02 *S. M. Sørensen* og *A. C. Hoppe*: »Mod Jul« og »Julelys«.
 06 *J. Søndergaard-Jakobsen*: Regning i Landsbyskolen I—III (sammen med Th. Pedersen, Hasseriis).
 12 *Chr. Winther* har medvirket ved »Fortegnelse over Børne- og Ungdomsbøger«.
 Samme: Udtog Nr. 2 af H. P. Hansen: Et Tilbageblik (»Fri Læsning«).
 15 *Ernst Folmann*: Jørgen Klints Søn
 16 *P. Dahlgaard*: Fortegnelse over Skolebøger (Elevkort).
 23 *P. Bredtoft*: Medudgiver af Skoleprotokol.
 — *St. Steffensen*: »Peller«.

Andet.

- 96 *J. Kristensen*, Asp udnævnt t. Dannebrogsmænd.
 02 *A. C. Hoppe* Næstfmd. i »Kirkeligt Forbund«.
 12 *Chr. Winther* Fmd. for Børne- bogsudvalget.

- 13 *P. Gadegaard* Fmd. f. »Vestjysk Gymnasium«, Tarm.
- 14 *Brejll Forst.* f. Tønder Oplands Handelsskole.
- 15 *P. Moeslund* i Best. f. »Kirkeligt Forbund«.
- 17 *C. M. Christensen* to Tegnekursus paa Seminariet (11.–16. og 18.–23. Juli).
- *P. Munk Poulsen* Fmd. for en nystiftet Viceskoleinspektørforening.
- 17 *Toftdahl-Møller* Fmd. f. Sønderborg Haandværkerskole.
- 20 *A. Lilleøer Christensen.* *J. P. Lilleøer Chr.* (27) og *H. A. L. Chr.* (27) Navneforandring til Lilleøer.
- 21 *Mrs. Signe Lloyd* er flyttet fra Irland til Man, hvor Mr. Lloyd er blevet ansat som Præst.
- 35 *Hartvig Christensen* 1^{1/2} Aars Orlov til Musikstudium ved Københavns Musikkonservatorium.

1938